

Riigikogu Kantselei
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 04.06.2026

nr 7-1.2/26-01171-2

Meie 17.06.2026

nr 1-7/628-2

**Vastus kirjalikule küsimusele Rahvusooper
Estonia juurdeehituse kohta**

Austatud Riigikogu liige

Täna kirjaliku küsimuse eest.

Rahvusooper Estonia juurdeehitus on kahtlemata üks Eesti kultuuripoliitika, ruumipoliitika ja pärandihoiu keerukamaid otsustuskohti. Riigikogu on kahel korral väljendanud selget poliitilist tahet: 13.09.2021 kinnitati Rahvusooper Estonia juurdeehitus riiklikult tähtsate kultuuriehitiste nimekirja ning 07.05.2024 tehti Vabariigi Valitsusele ettepanek leida juurdeehituse rajamiseks lahendus.

Vastan esitatud küsimustele järgnevalt.

1. Kultuuriministeeriumi sammud Riigikogu 07.05.2024 otsuse täitmiseks

Pärast Riigikogu 07.05.2024 otsust algatas Kultuuriministeerium koos Rahvusooper Estoniaga protsessi, mille eesmärk oli jõuda Rahvusooper Estonia juurdeehituse arhitektuurivõistluseni. Selleks kutsuti 2025. aasta mais kokku töögrupp, kuhu kaasati Rahvusooper Estonia, Kultuuriministeeriumi, Tallinna linna, Eesti Arhitektide Liidu ja Muinsuskaitseameti esindajad. Töögrupi eesmärgiks seati arhitektuurivõistluse ettevalmistamine viisil, mis arvestab nii teatri funktsionaalseid vajadusi kui ka muinsuskaitset ja linnaruumilisi tingimusi.

Töögrupi töö tulemusena on ette valmistatud ruumiprogrammi hanke lähtealused, lisaks on koostamisel detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimused. Olen juba varem Riigikogule kinnitanud, et protsess ei ole seiskunud ning et Rahvusooper Estonia valmistab ette ruumiprogrammi hanget, mille tulemus peab andma arhitektuurivõistluse korraldamiseks vajaliku tervikliku aluse.

Juunis alustas tööd ka RO Estonia kokku kutsutud hankekomisjon, mille ülesanne on hinnata eelmise töögrupi poolt ette valmistatud ruumiprogrammi hanke lähtealuseid, teha vajadusel täiendused ning kinnitada riigihanke alusdokumendid. Avalikult on RO Estonia eesmärgiks saada hange valmis riigihangete registris avaldamiseks hiljemalt 30.06.2026. Vabariigi Valitsuse kabinetinõupidamisel antud küsimust arutatud ei ole.

2. Koostöö Tallinna linnaga

Tallinna linnal on Rahvusooper Estonia juurdeehituse puhul keskne roll, sest küsimus puudutab linnale kuuluva maa kasutamist, planeeringumenetlusi, avalikku linnaruumi ning Tallinna vanalinna muinsuskaitsealaga seotud kaalutlusi.

Tallinna linna esindajad on olnud kaasatud nii 2025. aastal kui nüüd juunis moodustatud komisjoni.

3. Töögrupi õiguslik alus, koosseis ja Kultuuriministeeriumi roll

Kultuuriministeerium pakkus edasiliikumise lahendusena välja kõiki osapooli kaasava töögrupi moodustamise, kuid töögrupp tegutses Rahvusooper Estonia juures. Põhjuseks on Rahvusooper Estonia õiguslik staatus avalik-õigusliku isikuna ning asjaolu, et arhitektuurikonkursi ja sellega seotud hanke korraldamine kuulub Rahvusooper Estonia pädevusse.

Seega ei ole tegemist ministri käskkirjaga moodustatud töögrupiga, vaid nõuandva ja ettevalmistava koostöövormiga, mille ülesanne on toetada Rahvusooper Estonia juhtkonda arhitektuurivõistluseni jõudmisel. Kultuuriministeeriumi roll on olnud koordineeriv ja toetav: ministeerium on aidanud tuua ühe laua taha osapooled, kelle pädevused on projekti elluviimiseks vältimatult vajalikud. Kultuuriminister saab käskkirjaga moodustada vaid Kultuuriministeeriumile nõuandvaid kogusid.

4. Kolme ruumilise lahenduse võrdlemise alus

Riigikogu otsus seab eesmärgiks Rahvusooper Estonia juurdeehituse rajamise. Selle eesmärgi saavutamiseks tuleb enne arhitektuurivõistlust hinnata, milline lahendus on õiguslikult, ruumiliselt ja muinsuskaitsealiselt teostatav.

Ruumiprogrammi analüüs peab käsitlema ooperiteatri uut ja vana osa ühe tervikuna ning andma ülevaate eri stsenaariumide plussidest ja miinustest. Nimetatud on kolme stsenaariumi: olemasoleva saali ümberehitamine ja lava laiendamine, juurdeehitus Uue turu platsi poolisel hoone küljel ning maa-aluse ühendusega lahendus Teatri väljakul.

5. Muinsuskaitseameti roll ja võimalikud lahendusettepanekud

Muinsuskaitseamet on Rahvusooper Estonia juurdeehituse puhul vajalik partner, sest kavandatav arendus puudutab nii ehitismälestise kui ajaloomälestisena kaitse all olevat teatrihoonet kui ka Tallinna vanalinna muinsuskaitseala, mis on ühtlasi UNESCO maailmapärandi objektiks.

Uue Turu platsile juurdeehituse kavandamise võimalused pannakse paika detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimustes, mis on hetkel koostamisel. Detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimused kooskõlastab Muinsuskaitseamet, Tallinna linna puhul on kooskõlastajaks Muinsuskaitseameti halduslepingupartneriks olev Tallinna Linnaplaneerimise Ameti muinsuskaitse osakond.

6. Eesti Arhitektide Liidu osalemine

Kultuuriministeeriumi hinnangul on Eesti Arhitektide Liidu sisuline osalemine arhitektuurivõistluse ettevalmistamisel väga oluline. Avaliku ja riiklikult tähtsa kultuuriobjekti puhul peab arhitektuurivõistluse läbiviimine olema professionaalne ja läbipaistev. Arhitektide Liit on kahtlemata Eesti kontekstis kõige pädevam nõuandja jõudmaks parima lahenduseni.

7. Järgmised sammud

Kultuuriministeeriumi hinnangul on oluline liikuda edasi ruumiprogrammi ja mahuanalüüsi hankega, et analüüsida eri stsenaariumite tugevusi ja nõrkusi. Samal ajal tuleb jätkata juurdeehituse detailplaneeringu muinsuskaitse eritingimuste koostamisega.

Kinnitan, et Kultuuriministeerium jätkab Rahvusooper Estonia, Tallinna linna, Muinsuskaitseameti, Eesti Arhitektide Liidu ja teiste seotud osapooltega tööd selle nimel, et Rahvusooper Estonia juurdeehituse küsimuses jõutaks toimiva lahenduseni.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heidy Purga
minister

Reesi Sild 628 2381
Reesi.Sild@kul.ee